

وهلی و ولایهت له ئیسلامدا

[کردی - کوردی - kurdish]

حاجی ئومید چروستانی

پیداچونه وهی: پشتیوان ساییر عهزیز

2013 - 1434

IslamHouse.com

الولي والولاية في الإسلام

« باللغة الكردية »

أوميد عمر علي

مراجعة: بهشتيوان صابر عزيز

2013 - 1434

IslamHouse.com

وهلی و ولایهت له ئیسلامدا

سو پاس بو خوای گهوره ومیهره بان، وه درود و سه لات و سه لام
له سه ر محمد المصطفی وئال و بهیت و یار و یاهورانی ههتا
ههتایه...

پیناسهی وهلی و ولایهت:

(الولاية) پیچه وانهی دوژمنایهتیه، ئەصلی ولایهش:
خۆشه و یستی و نزیکیه، ئەصلی دوژمنایهتیش رِق و کینه و دووریه
له یه کتر.

ولایهش له زاراوهی شهردا: بریتیه له نزیکیه له خوای گهوره
ئه ویش به گوێرایه لی کردن و فهرمان بهرداری ئه و.

(الولي) له شهردا: به و کهسه ده لێن که دوو وه صف و ئاکاری
به رزی تیدا کۆبوو بیته وه، ئه وانیش: ئیمان و تهقوا، خوای
گه وره ییش فه رموو بیته تی: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ*

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾ [سورة يونس آية : ٦٢ ، ٦٣].

واته : ئاگادار بن بېگومان دۆستانى خوا ترسيان لهسەر نى يه
وخهفتهش ناخون* ئهوانه ي باوهپريان هېناوه، وه ههميشه خوڤيان
دهپاريزن و لهخوا دهترسن .

فهزلى خواناسان ودۆستانى خوا ههنديكيان بهسەر ههنديكى ترياندا:

ئهگەر وهلى و دۆستانى خودا برىتى بن لهو كهسانه ي كه
باوهپردار وبهتهقوابن، ئهوا بهگوپره ي باوهپ و تهقواى كهسهكان
خوشهويستيان بو خودا دهبيت وهيندهش خوا ئهوانى خوش
دهويت، بويه ههركهس باوهپرهكه ي چهنديك تهواوتر وتهقواكه ي
چهنديك زياتر بيت، ئهوا ئهو كهسه لهخواى گهوره نزيكتره،
لهبهر ئهوه خهلكى لهم مهسهلهيهدا يهك جور نيين، بهلكو
كامهيان زياتر باوهپردار وبهتهقواتر بيت ئهوهيان زياتر
خوشهويستى خودايه ولهپهروهردگاريهوه زياتر نزيكه .

چاكترين خواناسان وخوشهويستيانى خودا پيغه مبهره كانيه تي،
وه چاكترين پيغه مبهره كانيشى ئهوانه نن كه پهياميان بو هاتووه
و واجب كراوه لهسه ريشيان كه بيگه يه نن به خهلكى به باوهپردار و
بى باوهپريش، وه چاكترين كه سانى ناو ئه مانه يش پيغه مبهره

خاوهن ووره وخوراگره كانن (أولو العزم) هكان، كه بریتین له نوح وئیراهیم و موسی و عیسی و محمد (سه لات و سه لامی خوا له گشتیان بیّت)، وه چاکترین که سی ناو ئەم پینج پیغه مبه ره ییش، پیغه مبه ری ئیسلامه محمد (صلی الله علیه وسلم) ه، وه که له مه و پینج ئاماره مان پیدایا و باسمان کرد، ئەمجا ئییراهیمه (سه لامی خوا ی لئ بیّت) له دوای ئەو ییش زانایان بوچوونیان جیاوازه له دیاری کردنی چاکترینیاندا.

به شه کانی خوشه ویستانی خودا (أقسام أولیاء الله):

خوشه ویستانی خودا دوو به شن:

به شی یه که م: پینشکه وتوه نزیکه کان (سابقون مقربون).

به شی دووهم: هاوه لانی لای راستی مام ناوه ند (أصحاب یمین مقتصدون).

خوا ی گه و ره له چه ند ئایه تی که له قورئانی پیرۆزدا باسی کردوون،

وه که فه رموویه تی: ﴿ إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ * لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَازِبَةٌ * خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ *

﴿ إِذَا رَجَّعَتِ الْأَرْضُ رَجًّا * وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا * فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا * وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً *

وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ * وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ * أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ * فِي

جَنَاتِ النَّعِيمِ ﴿ [سورة الواقعة آية : ١ - ١٢] واته: کاتیک که

پووداوی گهوره ی (قیامت) پوویدا* له رودانیدا هیچ دروو
گومانیک نی یه* نزم که ره وه ی (که سانیکه و) به زکردنه وه یه بو
که سانیک ی تر* کاتیک که زهوی هیئرایه جولان به جولانیک ی توند*
کیوه کانیش وردوخاش دهن (تهخت و ساف دهن، به زریه کان،
نشیوه کان پر ده کهن)* دهنه ته پوتوزیک ی پهرش و بلاو (زهویان پی
تهخت و ریک ده کریت) * نه و کاته نیوه دهنه سی دهسته وه*
ئینجا هاوه لانی لای راست، چین هاوه لانی لای راست، واته: تو
چوزانیت له چ حالیک ی خوشدان؟ * وه هاوه لانی لای چه پ، چین
هاوه لانی لای چه پ، واته: تو چوزانیت چهنده به دبهختن؟*
پیشکه وتوووه کان، نه وانه ی پیشکه وتن به خهیرات له دنیادا،
همیشه پیشهنگ بوون بو به دهسته یانی ره زامه ندی خوا، واته:
له هه موو کاریک ی چاکدا سه رقاقله بوون* نا نه وانه نزدیک کراوه ی
پهروه ردگاریانن* له باخه کانی به هه شتی پر له نازو نیعمه تدا.

خوای گه وره له م ئایه تانه دا سی جوړ له خه لکی باس کردووه،
 جوړیکیان له ئاگری دوزه خدان، دوو جوړی تریان له بهه شتدان،
 ئه وانیش هاوه لانی لای راست و پیشکه توان ونزیکانی لای خوای
 گه وره ن، هه روه ها خوای گه وره له کو تایی ئه م سوره ته وه جاریکی
 تر باسی کردوون، وه ک فه رموویه تی: ﴿ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ * فَرَوْحٌ
 وَرِجْحَانٌ وَجَنَّتٌ نَّعِيمٌ * وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ * فَسَلَامٌ لَّكَ مِنْ أَصْحَابِ
 الْيَمِينِ ﴾ [سورة الواقعة آية : ۸۸ - ۹۱].

واته: ئینجا ئه گهر ئه و (که سه ی له گیانه لایه) له نزیک کراوان
 بی له خوا* ئه وه ئیتر خو شی و کامه رانی و ئاسوده یی بهه شتی پر
 له نازو نعيمه ت چاوه رییه تی* وه ئه گهر له هاوه لانی دهستی
 راست بی ت* ئه وه له لایه ن دهسته ی راستانه وه سلاوت پیشکه ش
 ده کړیت.

پیغه مبه ریش (صلی الله علیه وسلم) له فه رمووده
 به ناوبانگه که ی ئه ولیا ئدا باسی کاری هه ریبه ک له م دوو به شه ی
 کردووه، که ئه ویش فه رمووده یه کی قودسییه، پیغه مبه ر (صلی

الله عليه وسلم) له خواى گه وره وه ده يگيرئته وه، كه فه رمويه تى: «
 إن الله تعالى قال: من عادى لي وليا فقد آذنته بالحرب، وما تقرب إلي عبدي بشيء
 أحب إلي مما افترضت عليه، وما يزال عبدي يتقرب إلي بالنوافل حتى أحبه فإذا
 أحببته كنت سمعه الذي يسمع به وبصره الذي يبصر به، ويده التي يبطش بها ورجله
 التي يمشي بها، وإن سألني لأعطينه ولئن استعاذني لأعيذنه» [صحيح البخاري
 برقم (٦٥٠٢)] واته : خواى گه وره ئه فه رمويت: هه ركه سيك
 دوژمنايه تى خو شه وويستئكي من بكات، ئه وه بيگومان منيش شه رى
 له گه لدا راده گه يه نم، وه به نده كه م به هيچ شتئك زياتر له منه وه
 نزيك نابئته وه وهك ئه وهى به ئه نجامدانى فه رزه كانى له منه وه
 نزيك ده بيته وه، به رده وام به نده كه م به كردنى نويژه
 سوننه ته كان له منه وه نزيك ده بيته وه هه تا خو شم ده ويت، جا كه
 خو شيشم وويست ئه وه ده بم به و گوئيهى كه پئى ده بيستئت، وه
 به و چاوهى كه پئى ده بينئت، وه به و ده ستهى كه دريژى ده كات،
 وه به و قاچهى كه پئى ده روات، واته (ده بيارئزم له بيستن
 و بينين وروشتنى خراب ويارمه تيده رى ده بم) خو ئه گهر داوام لئ
 بكات پئى ده دم، وه ئه گهر په نايشم پئى بگريت په ناي ده دم.

چاڪه كاران هاوه لانی لای راستن، ئهوانهن كه لهخوا نزيك دهبنهوه به ئه نجامدانی فه رزه كان، ئه وهی خوی گه و ره واجبی كردوو له سهريان ئه نجامی ده دن، وه ئه وه یشی له سه ری حه رام كردوون وازی لیده هیینن، وه زور له خو یان ناکهن له ئه نجامدانی سوننه ته كاندا، وه وازی نا هیین له و شتانه ی كه خوی گه و ره بو یانی حه لال كردوون وموباحن، به لام پی شكه توه نزيكه كان له خوادوه، له خوی گه و ره خو یان نزيك ده كه نه وه به ئه نجامدانی سوننه ته كان پاش كردنی فه رزه كان، هه موو واجب وسوننه ته كان ده كه ن، له حه رام ومه كروهه كانیش خو یان به دوور ده گرن، جابه پیی توانایان كاتیك له خوی گه و ره خو یان نزيك كرده وه به و كارانه ی خوا خو شی ده ویت، خوی گه و ره یش ئه وانی به خو شو یستنیکی ته واو خو ش ده ویت، وه ده شیان پاریزیت له كردنی تاوان و گونا ه و داوا نزاكانیشیان و ه رده گریت ودیت به ده میانه وه، هه روهك له فه رمووده قودسیه كه دا خوی گه و ره فه رموویه تی: «وما یزال عبدي یتقرب إلی بالنوافل حتی أحبه ....» تا كو تایی فه رمووده كه.

خۆشەويستان و ئەوليياكانى خوا پۆشاك ھەيئەتتىكى تايبەتتايان نىيە:

وھك ئەوھى لاي زانايان و لىكۆلەرھوانى ئەھلى سوننەت ئىقرار كراوھ، خۆشەويستان و ئەوليياكانى خوا، شىۋاز و پروالەت و ھەيئەتتىكى تايبەتتايان نىيە تاوھكو پىي جيا بىكرىنەوھ لەكەسانى تر.

ھەندىك لەو زانايانەى كە لەبوارى ئەوليائ و خۆشەويستانى خوا و كەسە زاھد و دونيا نەويستەكان شتتايان نووسىووھ، ووتويانە:" ئەوليائ و خۆشەويستانى خوا شتتىكيان نىيە لە شتە موباحەكان تاوھكو بە پروالەت لەخەلكانى تر جيا بىكرىنەوھ پىي، ھەروھەبا بە لەبەركردنى پۆشاكىك ئەگەر موباح بىت بەغەيرى خۇيان جياناكرىنەوھ، يان لەشىۋەى پىرچ بىر يان كوورتكردنەوھى يان نىنوگەكانى ئەگەر موباح بن، ھەروھك ووتراوھ، چەند كەسى پاستگۆ ھەن لەناو قوبەدان، يان چەند كەسى بى دىن ھەن لەناو عابادان، بەلكو لەناو ئوممەتى محمد دا (صلى الله عليه وسلم) لەھەموو جۆرھەكان بوونيان ھەيە، ئەگەر ئەھلى بىدعە و خراپەكارى نەبىت، لەناو ئەھلى قورئاندا ھەن، لەناو ئەھلى

عیلم وزانستخوازاندا ههن، ههروههها لهناو ئههلی جیهاد
 ومهیدانی پرووبه پرووبونهوه وهه لگرتنی شمشیر ههن، بهههمان
 شیوه لهناو ئههلی بازرگان وپیشهسازی و کشتوکالیشدا ههن،
 واته ده کریت که سیک وهلی وخوشه ویستی خوا بیته لهههمان کاتدا
 زانا یان موجهید یان بازرگان وپیشه ساز وجووتیاریش بیته،
 وهلی خوا بهوه نییه ته رکی دونیا بکات وتیکه لای خه لک وازی
 بهینیت وخوی بخاته کونجی مزگه وتیکه وه، وئوهی خوی گه وره
 حه لالی کردووه له نیعمه ته کانی دونیا له سه ر خوی حه رام بکات،
 نه خیر به لکو وهک ووتمان وهلی وخوشه ویستی خوا ئه و که سه یه
 که ئه وهی خوی گه وره فه رمانی بی کردووه به پیی توانای خوی
 ئه نجامیان بدات، و ئه وهیش قه ده غه و حه رامی کردووه له سه ری
 له بهر ره زامه ندی خوی گه وره وازی لی بهینیت..

پووچی و به تالی ئه و زیاده روییه ی که هه ندیک که س باوه ریان پییه تی:

وهلی وخوشه ویسته کانی خوی گه وره معصوم نین، تاوه کو دوور
 بن له هه له وتاوان، وه غه یب نازانن وئاگاداری شته نادیاره کانن

نین، وه دهسه لات وتوانای تهسه روف کردنیان نیه له
دروستکراوه کانی خوا ودابه شکردنی رزق وپوزیدا، وه بههیچ
شیویهک دین و باوه رپه کهیان ریگیان نادت داوا له خه لک بکه ن
به گه وره یان بزانه، یان داوای مالو سامانی دونیا یان لی بکه ن،
هه رکه سیک ئاوابیت ئه وه وه لی وخوشه ویستی خوا نییه، به لکو
که سیکی درۆزن و فروفیلچی وفیلبازه، وه لی وخوشه ویستی
شهیتانه نهک خوی گه وره .

له کو تاییه وه داواکارین له خوی گه وره له گوناھی هه موو
لایه کمان خوش بییت و بمانگی پیت له خوشه ویستانی ذاتی هه ق
ته عالی خوی .